

MUZSIKÁLÓ NAGYVILÁG

Király Katalin
Ének-zene
munkafüzet
9. osztály

HATODIK, VÁLTOZATLAN KIADÁS

Mozaik Kiadó – Szeged, 2013

Visszaemlékezés

I. Ritmusértékek és jelek

	egész	
	fél	
	negyed	
	nyolcad	
	tizenhatod	

II. Ritmusképletek (különböző értékekből létrehozott ritmusösszetételek)

a) **Pontozott ritmus:** a pont minden annyit ér, amennyi az előtte lévő érték fele.

nyújtott ritmus	éles ritmus	kis nyújtott ritmus	kis éles ritmus

b) **Triola:** az adott ritmust az alaplüktetés értékének megfelelően osztjuk 3 egyenlő részre.

--	--	--

c) **Szinkópa:** (görög szó = összevonás)

--	--	--

III. Az ütembeosztás

2 → számláló = amennyi alaplüktetés van egy ütemben
4 → nevező = az alaplüktetés ritmusértékét mutatja meg

a) **Páros ütem:**

b) **Páratlan ütem:**

IV. A hangok elnevezései

a) **Relatív** hangnév: (d - r - m - f - sz - l - t - d') helye a vonalrendszerben az előjegyzéstől függően változhat.

b) **Abszolút** hangnév: (c' - d' - e' - f' - g - a' - h' - c'') helye a vonalrendszerben változatlan.

A zenei ABC

A vonalrendszerben a dó helyének megfelelően változhat a szolmizációs hangok helye. A hangok magasságának és helyének pontos elnevezésére szolgál a **zenei ABC**, amely minden esetben változatlan.

A sorok elején álló **violinkulcs** a második vonalon lévő **g'**-hang helyét jelöli, elnevezését innen kapta: **G-kulcs**.

The diagram illustrates the correspondence between piano keys and musical notes. Above the piano keyboard, the keys are labeled with their absolute note names: g, a, h, c', d', e', f, g', a', h', c'', d'', e'', f'', g''. Below the keyboard, the relative note names are given: d, r, m, f, sz, l, t, d'. A musical staff follows, with notes corresponding to these names. Below the staff, the absolute note names are repeated: g, a, h, c', d', e', f', g', a', h', c'', d'', e'', f'', g''. Brackets under the staff group the notes into three categories: 'kis hangok' (short notes), 'egyvonalas hangok' (one-line notes), and 'kétvonalas hangok' (two-line notes). Arrows point from the labels to their respective groups of notes.

V. Módosítójelek

a) **Zenei kereszt** = \sharp : a hangok magasságát fél hanggal felemeli.
pl.: dó → **di**, ré → **ri** / c → **cisz**, d → **disz**

b) **Zenei bé** = \flat : a hangok magasságát fél hanggal leszállítja.
pl.: ti → **tá**, lá → **la** / g → **gesz**, c → **cesz**

c) **Feloldójel** = \natural : A sor elején lévő előjegyzést vagy az ütemen belül használt módosítójeleket oldja fel. (Az ütemvonallal is oldja a módosításokat!)

A musical staff with lyrics underneath. The lyrics are: di, ri, ré, dó, dó, tá, dó, ti, szi, fi, szi, lá, szó, fá, szó, lá. The staff shows how the same note can have different note heads (e.g., a solid circle, a hollow circle, a cross) depending on the clef change indicated above the staff.

VI. Hangközök

Két hang egymástól való távolságát hangköznek nevezzük.

a) **Tiszta hangközök:** The diagram shows a musical staff with four pairs of notes. The intervals between them are labeled: d-d (prím, T1), d-f (kvart, T4), d-sz (kvint, T5), and d-d' (oktav, T8).

b) **Kis és nagy hangközök:**

The diagram shows a musical staff with various note pairs and their corresponding interval labels. The labels include: N2+N2, k2+N2, T5+N2, T5+k2, T5+N3, T5+k3, d - r, m-f, d-m, m-sz, d-l, l-f, d-t, 1,-sz, N2, k2, N3, k3, N6, k6, N7, k7. A red arrow points to the interval between d and m-f, which is labeled k2.

VII. Hangsorok

a) Ötfokúság

Pentaton: nem mindenhol szomszédos hangok hangsora.

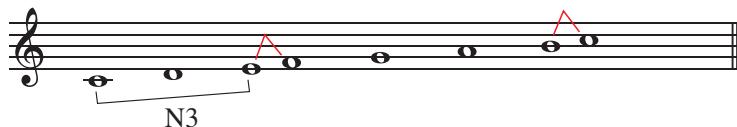
l, - d - r - m - sz - l / d - r - m - sz - l - d'

Pentachord: egymást követő szomszédos hangok hangsora. l, - t, - d - r - m
d - r - m - f - sz

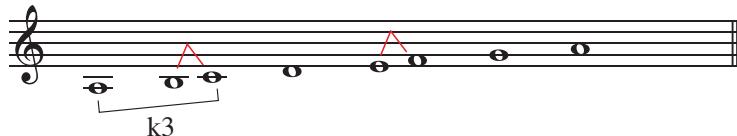
b) Hétfokúság

Felépítésében 5 nagy szekund és 2 kis szekund található.

Dúr hangsor: jellemző indító hangköze: N3

moll hangsor: jellemző indító hangköze: k3

A hármashangzat: Három egymásra épülő hang együtthangzását **hármashangzatnak** nevezzük. A dúr és moll hármashangzatok tercépítkezésűek.

dúr hármas

g'
N3

d m sz
g' h' d''
N3 k3

G-dúr
akkord
(hangzat)

moll hármas

e'
k3

l, d m
e' g' h'
k3 N3

e-moll
akkord
(hangzat)

VIII. Az előjegyzés

A sor elején kiírt előjegyzést, amely meghatározza a dó helyét, minden hétfokú hangsorok hangközrendjének megfelelően kell alkalmazni.

Kereszt (#) előjegyzés esetén az utolsó **kereszt** minden esetben a **ti hangot** jelöli.

Bé (b) előjegyzés esetén az utolsó b minden esetben a **fá hangot** jelöli.

nincs előjegyzés

C-dúr

a-moll

F-dúr d-moll

→ bék

→ fisz

B-dúr g-moll

→ esz = fá

G-dúr e-moll

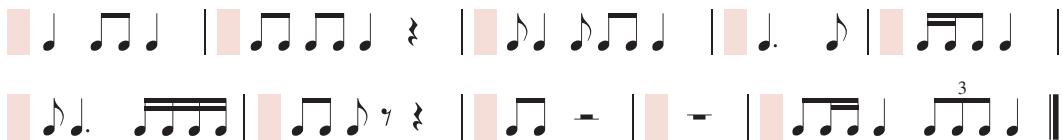
→ fisz

→ bék

D-dúr h-moll

→ cisz = ti

6 Határoz meg az ütemmutatókat, majd ritmizálj!

7 Írd a megfelelő helyre a hangok ABC-s nevét!

The first staff starts with a C note. The second staff starts with an A note. The third staff starts with a G note. The fourth staff starts with a B note.

Elevenítsd fel a feloldás szabályait! Írd a hangok fölé a szolmizációs, alá az ABC-s neveket!

8 Ismerd fel az alábbi hangközöket! Segít a szolmizálás.

szolmizáció

hangköznév

59 Szolmizáld a szólamokat, majd 2 szólamban is próbáljátok meg elénekelní! Ki a mű szerzője, és mi a címe? Kottázd le a felső szólamot 1 $\frac{1}{2}$ előjegyzéssel!

.....

.....

3/4

.....

.....

.....

.....

Improvizálj a menüetthez apró lépésekkel álló kis tánc-etűdöt, majd mutasd be!

Milyen módon lehetne rövidíteni a kottázást? Ábrázold hangjegyek nélkül, az ütemvonalaik és a szükséges zenei jelek beírásával!

Elemezd dallamilag a G-dúr menüettet!

1. hangterjedelem:		4. záróhang:	
2. hangkészlet:		5. hangsor:	
3. a hangok száma:		6. hangnem:	

60 Milyen táncokat ismersz?
Jelöld csillaggal az eredendően magyarokat!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

61 Mit tudsz a „Capella Savaria”-ról?

.....

.....

.....

.....

70 Énekeld el a felismert dalt, majd határozd meg a zenei idézet hangközeit!

Címe:

6 8

.....

γ γ ||

71 Kottázd le 3 \sharp előjegyzéssel W. A. Mozart gyermekkori dallamának első sorát!

6 8

.....

.....

Ki írt a dalhoz kísérő szólamot?

72 Ritmizálás és szolmizálás után énekeld el a felismert dalt!

Szerző: Cím:

6 8

.....

.....

73 Kottázd le 3 \flat előjegyzéssel az alábbi zenei idézetet!

4 4

.....

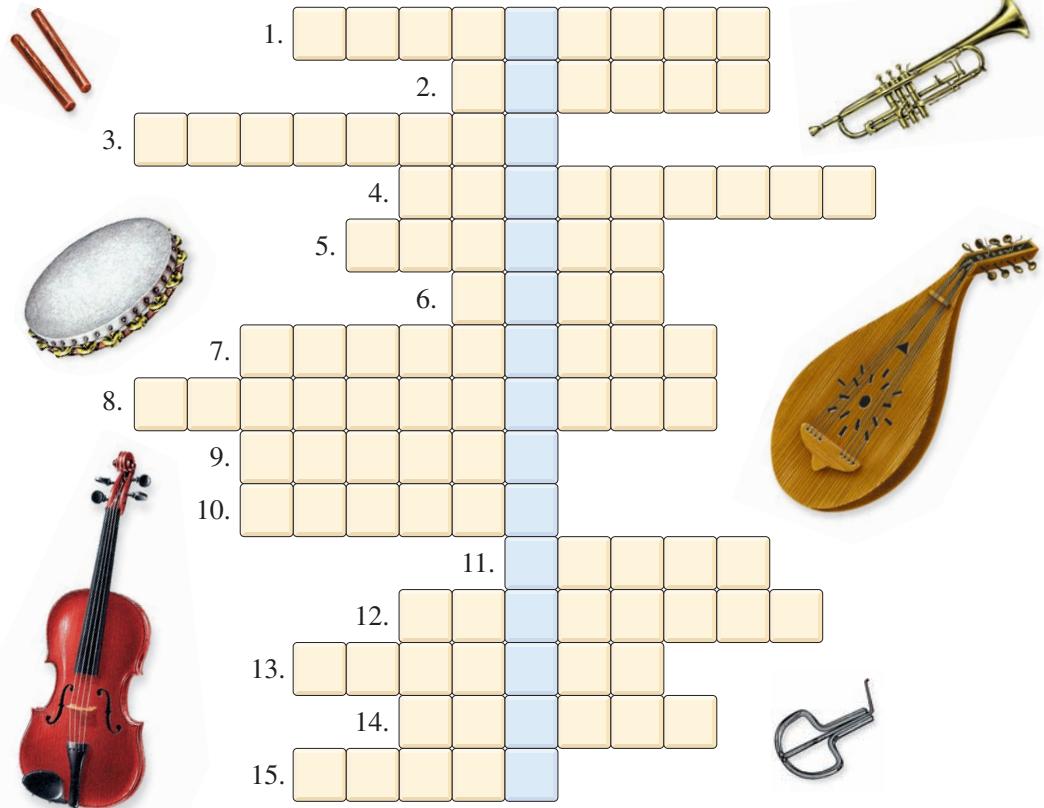
.....

Idézd fel a dal szövegét! Milyen zenei ismeretek jutnak eszedbe?

Szerző: Cím:

.....

74 Muzsikáló fejtörő

1. Szimfonikus zenekarra írott 4 tételes műfaj
2. Az egyik klasszikus opera buffa főszereplője
3. W. A. Mozart szülővárosa
4. Mozdulatlan dráma
5. J. Haydn születési helye
6. L. v. Beethoven szülővárosa
7. A család neve, amelynek szolgálatában működött J. Haydn
8. A hely, ahol Beethoven zongorája található Magyarországon
9. Visszatérés, reexpozíció más szóval
10. A mélyhegedű másik elnevezése
11. Komoly tárgyú opera
12. J. Haydn világi témájú oratórium
13. Műfaj és forma egyben (hangszeres zene)
14. A violino magyar megfelelője
15. Vígopera zenei szakszóval

75 Ebben a korszakban keletkezett művek közül melyik áll hozzád a legközelebb? Miért?

.....

.....

.....

Tartalomjegyzék

Zenetörténeti ismétlés	4
Reneszánsz	26
Barokk	30
A bécsi klasszikusok kora	36

Kiadja a Mozaik Kiadó, 6723 Szeged, Debreceni u. 3/B. Tel.: (62) 470-101
E-mail: kiado@mozaik.info.hu • Honlap: www.mozaik.info.hu • Felelős kiadó: Török Zoltán
Grafikus: Deák Ferenc • Műszaki szerkesztő: Tánczos Enikő, Becsei György
Készült az Innovariant Kft.-ben, Szegeden • Felelős vezető: Drágán György
Terjedelem: 4,56 (A/5) ív • Tömeg: 104 g • 2013. március • Raktári szám: MS-2463U